

Mediemyndigheten

2024-09-27

Dnr: 24/02660

Kulturdepartementet

ku.remissvar@regeringskansliet.se

ku.md@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian *En långsiktigt hållbar kommersiell radioverksamhet – förslag till avgiftsmodell för analog kommersiell radio* (Ku2024/00728)

Mediemyndigheten har i uppdrag att inom sitt verksamhetsområde verka för yttrandefrihet, medie- och informationskunnighet samt möjligheterna till mediemångfald och tillgänglighet. Myndigheten ska också verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare, ta tillvara deras erfarenheter samt verka för att skydda barn från skadlig mediepåverkan. Myndigheten utfärdar även tillstånd för kommersiell marksänd radio och tv.

Inledande synpunkter

Mediemyndigheten välkomnar förslag om en ändrad tillståndsprcess för analog kommersiell radio med syfte att förbättra förutsättningarna för radioföretagen.

I december 2022 lämnade Myndigheten för press, radio och tv (numera Mediemyndigheten) sin rapport *En långsiktigt hållbar kommersiell radioverksamhet – förslag till framtida villkor för analog och digital kommersiell radio* (dnr 21/03668). I rapporten föreslog myndigheten en ny reglering för analog kommersiell radio. Någon ny avgiftsmodell föreslogs inte då myndighetens bedömning var att en förutsättning för att de kommersiella radioföretagen ska kunna bedriva lönsam verksamhet, inklusive investeringar för utbyggnad av digitala radiosändningar, är att de ges så gynnsamma villkor som möjligt. Detta särskilt mot bakgrund av att företagen, till skillnad mot kommersiella tv-företag (som också använder en begränsad resurs för sina marksändningar), betalat mycket stora belopp till staten (sammanlagt drygt 4 miljarder kronor) i sändningsavgifter för att få använda radiospektrum.

De sändningsavgifter som föreslås i promemorian är betydligt lägre än vad branschen betalat tidigare men kan komma att uppgå till drygt 200 miljoner kronor under nästkommande tillståndspriod. Genom dessa framtida sändningsavgifter kommer branschens möjligheter att

investera i sin verksamhet vara lägre jämfört med en reglering utan sändningsavgifter. Därtill kan distributionskostnaderna komma att öka i och med förändringar inom marknätet för tv-sändningar.

Mot bakgrund av att den föreslagna avgiftsmodellen är fördelaktigare för radioföretagen jämfört med nuvarande system tillstyrker myndigheten i huvudsak förslagen.

4 Ett omarbetat kapitel i radio- och tv-lagen om tillstånd att sända kommersiell radio

Mediemyndigheten tillstyrker förslaget att 13 kap. i radio- och tv-lagen som reglerar tillstånd att sända kommersiell radio ska upphävas och ersättas med ett nytt kapitel.

5.3 Behovet av en ny avgiftsmodell för att införa ett urvalsförfarande

Om utgångspunkten är att staten alltjämt ska få in sändningsavgifter från de kommersiella radioföretagen bedömer Mediemyndigheten att det finns ett behov av att införa en ny avgiftsmodell, då det nuvarande systemet inte har gett radioföretagen gynnsamma förutsättningar att driva och utveckla sina verksamheter.

Mediemyndigheten noterar att avgifterna i det nu föreslagna systemet ska bidra till statens inkomster.

6.1 En årlig sändningsavgift som relateras till tillståndets värde på reklammarknaden

Mediemyndigheten tillstyrker förslaget att den som har fått tillstånd att sända analog kommersiell radio ska betala en årlig sändningsavgift. Jämfört med nuvarande system där sändningsavgiften ska betalas i förväg för hela tillståndsperioden är förslaget fördelaktigare för radioföretagen. Det öppnar också upp för möjligheten att lämna tillbaka ett tillstånd utan att förlora sändningsavgifter som avser framtida sändningar. Dessutom kan det bidra till en tillsyn där en återkallelse av tillstånd på grund av väsentliga överträdelse kan komma att ske. Med nuvarande reglering skulle en återkallelse få mycket stora konsekvenser för de företag som betalat höga sändningsavgifter.

Mediemyndigheten delar bedömningen att sändningsavgiften bör relateras till tillståndets värde på reklammarknaden.

IRM:s årliga redovisningar av reklaminvesteringar i Sverige utgör officiell branschstatistik och är därför i dagsläget en statistik som myndigheten kan förlita sig på. Enligt IRM:s webbplats är Bauer Media och Viaplay Radio medlemmar i IRM.

Det finns en otydlighet i promemorian avseende hur de årliga sändningsavgifterna ska fastställas. Mediemyndigheten förstår regeringens förslag som att de årliga sändningsavgifterna ska fastställas i beslut, utifrån de nivåer som fastställs i radio- och tv-förordningen och årlig statistik. Dessa beslut bör kunna överklagas enligt radio- och tv-lagen, exempelvis för det fall det skulle uppkomma tveksamheter kring de inrapporterade reklamintäkterna och IRM:s statistik. I promemorian saknas dock förslag om att myndighetens beslut om att fastställa sändningsavgiften ska kunna överklagas.

6.2 Sändningsavgiftens utformning och nivå

För det fall en sändningsavgift ska utgå tillstyrker Mediemyndigheten förslaget att den årliga sändningsavgiften ska beräknas på en total avgiftsintäkt som ska utgöras av en procentandel av radioföretagens reklamintäkter under ett år.

Myndigheten tillstyrker även förslagen om hur den totala årliga avgiftsintäkten ska fördelas på nationella tillstånd, regionala och lokala tillstånd i storstadsområden respektive regionala och lokala tillstånd i övriga områden.

En fördel med den föreslagna modellen är att det är förutsägbart vad ett tillstånd kommer att kosta (förutsatt att man tilldelas detta i konkurrens med andra sökande). Trots att avgifterna är väsentligt lägre än vad radioföretagen vid den förra tillståndsgivningen bedömde som tillståndens marknadsvärde finns ändå en risk att avgifterna kommer vara högre än marknadsvärdet vid tidpunkten för den kommande tillståndsgivningen. I sådana fall kanske det inte finns något intresse att ansöka om ett visst tillstånd. Med den föreslagna modellen kan man heller inte utesluta att någon av de större aktörerna lämnar marknaden.

7.1 Ansökan

Mediemyndigheten tillstyrker förslagen att myndigheten ska meddela när ett utrymme att sända kommersiell radio blir ledigt, att myndigheten ska ange sista dag för att ansöka om tillståndet, att myndigheten ska ange första dag då sändningar får äga rum med stöd av tillståndet och att myndigheten ska ange sändningsutrymmets respektive sändningsområdets omfattning.

Mediemyndigheten tillstyrker även förslaget att det ska införas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela närmare föreskrifter om ansökningsförfarandet och vad en ansökan ska innehålla.

7.2 Begäran om återkallelse av tillstånd

Mediemyndigheten tillstyrker förslaget att en tillståndshavare hos Mediemyndigheten får begära att tillståndet ska återkallas. Myndigheten tillstyrker även förslaget att genom en begäran om återkallelse upphör tillståndshavarens betalningsskyldighet för kommande sändningsavgifter och ränta under gällande tillståndsperiod, förutsatt att en begäran om återkallelse har lämnats in senast tre månader före tidpunkten för nästa årliga betalning.

När Mediemyndigheten har återkallat ett tillstånd på begäran av en tillståndshavare kan myndigheten utlysa ledigt sändningsutrymme och fördela tillståndet på nytt. Den nya tillståndshavaren ska då betala sändningsavgift för tillståndet. Om den tidigare tillståndshavaren har lämnat in sin begäran för sent och är betalningsskyldig även för kommande sändningsavgift blir det i en sådan situation fråga om betalning av två årliga sändningsavgifter för samma tillstånd. Mediemyndigheten kan inte utläsa om det är en önskad konsekvens av bestämmelsen.

7.3 Återkallelse av tillstånd att sända kommersiell radio

Mediemyndigheten tillstyrker förslaget att tillstånd att sända kommersiell radio får återkallas om tillståndshavaren inte har betalat den årliga sändningsavgiften. Myndigheten noterar att det vid återkallelse på grund av utebliven betalning av den årliga sändningsavgiften inte kommer föreligga

någon skyldighet att betala sändningsavgiften. Det förhållandet torde medföra att det inte finns något incitament för en tillståndshavare att begära återkallelse av tillstånd senare än tre månader före tidpunkten för nästa årliga betalning. Visserligen upphör skyldigheten att sända vid en återkallelse men det torde inte uppväga fördelen av att slippa betala ytterligare en årlig sändningsavgift.

7.4 Bemyndigande

Mediemyndigheten tillstyrker förslaget att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sändningsavgift avseende analog kommersiell radio. Se dock ovan, under 6.1, om en otydlighet avseende hur de årliga sändningsavgifterna ska fastställas.

Mediemyndigheten förutser att föreskrifterna om sändningsavgift behöver reglera ett flertal frågeställningar.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Mediemyndigheten tillstyrker förslaget att äldre föreskrifter fortfarande ska gälla för tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet.

Givet den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet finns en risk att den kommande tillståndsgivningen, inklusive eventuella överklaganden, inte kommer att vara slutligt avgjord innan de nya tillstånden börjar gälla den 1 augusti 2026. Det är därför möjligt att en tillståndshavare inte kommer vara säker på att få behålla ett visst tillstånd förrän efter det att tillståndet har börjat gälla och sändningsavgiften redan är betald.

9 Konsekvenser av förslagen

Mediemyndigheten gör i huvudsak samma bedömning som regeringen vad gäller konsekvenser av förslagen men har i yttrandet identifierat ytterligare möjliga konsekvenser.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Jan-Olof Lind. Juristen Ola Vigström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även avdelningschefen Kajsa Rohdin, verksjuristen Jessica Durehed och juristen Eva Bengtsson Åström deltagit.

Jan-Olof Lind